

Buurbomen

Belang van een goede groeiplaats

Niet de juiste boom op de juiste plaats?

Het is een bekend gegeven: de burenruzie. Of beter gezegd: de bomenruzie. Buren kunnen elkaar daarmee het leven behoorlijk zuur maken. Jammer, want juist in het kader van klimaatbeheersing is een bomenrijk Nederland zo belangrijk. Ook in de openbare ruimte komt de bomenruzie voor. Nieuwe bomenontwerpen voor die ruimte bieden kansen, maar er zijn veel zaken waarmee rekening moet worden gehouden. Zo is er vaak een beperkte groeiplaatsruimte; denk aan omliggende en oprukkende bebouwing, kabels en leidingen, wegen etc. Bovendien kunnen bomen onder een gedoogplicht volgens hogere wetgeving vallen.

Auteur: Mr. Kitty Goudzwaard

Er komt dus steeds minder plaats voor de boom. Daarom staat de gemeentelijke boom – op grond van afspraken – soms zelfs in de particuliere voortuin. Soms staan gemeentebomen echter ook ‘ongewild’ in tuinen van particulieren. Het ernstigst is natuurlijk de boom die een pand ‘binnendringt’. Dat een verkeerde boomkeuze funest is, wordt niet snel duidelijk. Die boom met dat mooie blad blijkt pas jaren later een echte deugniet. Bomen kunnen om verschillende redenen op een verkeerde standplaats staan: te groot wortelpakket, veel opschot, verkeerde soort vanwege de kroongrootte, te veel bladval enz. Maar ook de gevoeligheid voor ziekten of plagen kan hinder of zelfs echte schade veroorzaken.

Soortkeuzestress

Mede vanwege de toenemende claimbereidheid is het extra zorgvuldig kiezen van de juiste boom van groot belang. Kom als ontwerper echter maar eens tot de juiste keuze, als je geen notie hebt van de lokale omstandigheden waarin de boom moet groeien of van de soortensamenstelling in de omgeving. Soms moet de boom ook nog bepaalde functies hebben,

zoals het geven van verkoeling, en ook nog eens voldoen aan de wensen van de bewoners in de straat.

Top 5 overlast

De top 5 factoren voor overlast door verkeerde boomkeuze:

1. verhardingsopdruk
2. ingroei in bouwwerken
3. schaduw
4. vervuiling door bladval, vruchtval, takval, plak en roet
5. allergieën

Onderstaand worden een paar rechterlijke uitspraken over overlast besproken.

Rechtbank Gelderland, 15 februari 2019

Deze kwestie draait om het binnendringen van een gemeenteboom in de kelder van een particulier. Het gaat dus niet om hinder, maar om daadwerkelijke schade. De rechter handelt de kwestie daarom af volgens het schaderecht.

De eiser heeft het binnendringen van de wortels van de *Robinia* bij de gemeente gemeld.

De reactie van de gemeente luidt: wortels tot 4 cm mogen verwijderd worden, dikkere wortels niet. Volgens de gemeente had de eiser de schade kunnen voorkomen door eerder wortels weg te halen. Dit was echter niet mogelijk. De woning grenst direct aan het trottoir. De gemeente wijst op mogelijke dekking door de verzekering van de eiser. De kosten van herstel zijn € 9.075,-. De gemeente erkent geen aansprakelijkheid.

De eiser stelt dat de gemeente niet aan haar zorgplicht (onderhoudsverplichting) heeft voldaan. De kantonrechter vindt echter dat het zoeken naar wortels die een woning binnendringen niet tot de zorgplicht van de gemeente behoort. Dit omdat de boomkroon niet tot aan de gevel reikte. De gemeente was echter al een tijd op de hoogte van de wortelingroei en was vanaf dat moment gehouden actie te ondernemen. Dit heeft de eiser nu zelf moeten doen. Om die reden is de gemeente aansprakelijk voor de schade. De rechter kent een schadevergoeding van € 2.000,- toe. Conclusie: laat schadezaken niet stilletjes op het bureau liggen!

Hof Den Haag, 31 oktober 2017

De eiser wil dat zijn achterbuur een hoge populier verwijderd of de overhang en ingroei van wortels wegneemt. De overlast betreft het ontnemen van lucht, licht en het ingroeien van boomwortels in zijn tuin, woonhuis en schuur. De eerste vraag is of de vordering verjaard is. Mag de eiser de ingreep nog vorderen of is hij te laat? Het hof oordeelt dat het feit dat de wortels boven de grond zijn gekomen tussen 1990 en 1997 niets zegt over het bestaan van de overlast; die kan veel later zijn ontstaan. En dus is er geen sprake van verjaring van het vorderingsrecht. Het hof erkent vervolgens dat het kappen van wortels niet zover mag gaan dat de boom hierdoor zou omvallen; dat zou misbruik van recht zijn. Het hof is wel van mening dat de eiser de steeds verder ingroeïende wortels niet langer hoeft te dulden. Misbruik van recht is niet bewezen.

De achterbuur stelt vergeefs dat hij ten laste van de tuin van de burens een erfdienstbaarheid heeft, en wel op het houden van 'zijn' wortels in 'hun' tuin. Dit omdat de wortels daar al tien jaar aanwezig zijn. Het hof verwierpt deze grief, want de eiser hoefde niet te begrijpen dat de achterbuur het bezit van deze erfdienstbaarheid had. Bovendien was de achterbuur daarin niet te goeder trouw.

Voorbeeld van de tool

De boom blijkt niet zonder de uitgroeiende wortels te kunnen. Toch moet de hinder stoppen. Er is nu een patstelling ontstaan. Bemiddeling, minnelijke schikking en nadere adviezen hebben niet gewerkt. Het hof hakt de knoop door. De boom moet geheel worden verwijderd, ondanks het feit dat de eiser dit in eerste instantie niet heeft gevorderd. De grief dat de boom ecologische waarde zou hebben, faalt. Kortom, het eigendomsrecht en daarbij het genot van huis en tuin van de eiser gaan boven het ongehinderd voortbestaan van de boom. Kunnen de wortels niet weg, dan moet de hele boom weg.

Rechtbank Den Haag, 2 februari 2019

Dit betreft een bijzondere uitspraak, die niet

zozeer over bomen gaat, maar over het veroorzaken van schade door een bouwswel. Hier is gebouwd met een omgevingsvergunning voor bouw, maar zelfs dan kan de bouwswel onrechtmatig handelen ten opzichte van zijn burens. Hij moet daarvoor een schadevergoeding betalen.

De eisers hebben een kleine achtertuin met daarin een boom. Hun achterburen hebben bedrijfsruimte tegen de grens van de achtertuin aan. Ze krijgen een omgevingsvergunning om daar twee woonlagen bovenop te bouwen. De eisers stellen bezwaar in en overleggen een bezonningsstudie. De omgevingsvergunning blijft echter in stand. Reden: het bouwswel zou slechts tien minuten minder bezonningsveroorzaken. Bovendien is er volgens de hoogste bestuursrechter geen recht op een blijvend vrij

Schade door de verkeerde boom op de verkeerde plek

GROENGEVONDEN

Jarren Verbeek

Het belang van het kiezen van de juiste soort voor de juiste plaats kan niet genoeg benadrukt worden, maar deze keuze is niet altijd even gemakkelijk. Want wie kent alle lokale omstandigheden die hiervoor bepalend zijn? Laat staan als er vervolgens ook nog bepaalde functies aan de nieuwe boom worden toegekend en er specifieke wensen zijn. Dat vraagt om een slimme tool: GroenGevonden! GroenGevonden wordt ontwikkeld door Cobra Groeninzicht en houdt rekening met onder andere het lokale klimaat, bodem en grondwater, infra, bebouwing, bio- en soortdiversiteit, én met de eisen die de boom stelt binnen de gevonden kaders. De keuzelijst kan verder worden verfijnd met selecties zoals fysische eigenschappen, ecologie, klimaat of esthetiek. Zo kunnen bijvoorbeeld functies worden aangegeven waaraan de boom moet voldoen; denk aan het afvangen van fijnstof of bijdragen aan het insectenleven. Vervolgens kunnen wensen ingegeven worden zoals grootte, bloemkleur, kroondichtheid etc. GroenGevonden heeft een directe koppeling met de BomenMonitor met daarin alle honderd miljoen bomen van Nederland. GroenGevonden vergelijkt de keuzelijst met de in het gebied aanwezige en bekende soorten. Hierdoor is het ook mogelijk om het huidige boombestand te scoren. GroenGevonden is mede aantrekkelijk dankzij de doorrekening van de baten van de gekozen bomen volgens i-Tree Nederland, nu en in de toekomst. Zo maakt de tool inzichtelijk hoeveel regenwater en fijnstof de bomen jaarlijks afvangen. Op basis hiervan kan ook nieuw beleid worden gemaakt. GroenGevonden brengt de specifieke kennis van de dendroloog binnen handbereik.

Jarren Verbeek, specialist GIS en remote sensing bij Cobra Groeninzicht

uitzicht. Vervolgens sneuvelt de (eerste) omgevingsvergunning alsnog. Er wordt echter een tweede omgevingsvergunning verleend, die vervolgens weer wordt vernietigd. De achterbuuren gaan toch bouwen. Bestuursdwang legt de bouw stil. Vervolgens verleent het college weer een omgevingsvergunning. Eind 2018 is de bouw klaar. De eiser kan de omgevingsvergunning niet meer bij de rechter aanvechten, maar eist nu op grond van het privaatrecht afbraak van het gebouw. De vraag is: is hier sprake van onrechtmatig handelen van de achterbuur,

ondanks het bezit van een omgevingsvergunning voor bouw? Wordt hier onrechtmatig licht en lucht onthouden?

Blijkbaar zorgen een boom in de eigen tuin en een gemeentelijke bomenrij ook voor zonlichtontneming. De eisers stellen dat de eigen boom gekapt wordt en de gemeentelijke bomenrij mogelijk gedund. Bovendien draagt deze boom niet het hele jaar blad en is hij dus niet vergelijkbaar met een massieve blinde muur. De rechter gaat hierin mee.

Bijzonder is dat de verleende omgevingsvergunning wel rechtmatig is, maar volgens de rechter toch niet voldoet aan het Haagse bezonningsbeleid en er niet voor zorgt dat de eiser door de nieuwbouw geen hinder ondervindt. Bovendien zegt de bezonningsstudie volgens de rechter niets over de werkelijke impact van de bouw. Er is nu namelijk ook veel minder zonlicht in de woning zelf. De eiser hoeft de hinder dan ook niet te tolereren. Afbraak van de woonlagen gaat te ver, maar de achterbuur moet de eiser een schadevergoeding voor de toegebrachte hinder betalen.

Herplantplicht

Deze laatste uitspraak laat zien dat een omgevingsvergunning niet zonder meer een vrijbrief is voor de gebruiker. Ook met zo'n vergunning kan men schadeplichtig zijn wegens het veroorzaken van overlast. Mogelijk geldt dat dus ook voor een omgevingsvergunning voor velling, vooral voor de herplantplicht die daaraan verbonden is. Ook een boom die geplant is op grond van een herplantplicht mag geen onrechtmatige hinder veroorzaken. Voor het bevoegd gezag is het dus belangrijk om ook bij herplantplicht de juiste boom voor de juiste plaats te zoeken. Dat geldt ook voor herplant in het kader van herinrichting van de openbare ruimte.

Mr. A.V.K. Goudzwaard is als boomjurist/juridisch adviseur groen, natuur en landschap werkzaam bij Cobra Groeninzicht. Cobra Groeninzicht adviseert over alle aspecten met betrekking tot stedelijke natuur.

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/article/31330/buurbomen